

OD NESCHOPNOSTI K VŠESCHOPNOSTI: STÁTNÍ A EKONOMICKÁ PŘESTAVBA 1989–1994

Kåre Dahl Martinsen

Článek se zabývá osudem státních podniků v době přechodu od plánovaného k tržnímu hospodářství. Současná vláda vyhlásila konec státní kontroly nad podnikatelskou sférou za jeden z hlavních cílů přestavby. Aby ho uvedla v život, provedla ve velkém měřítku kuponovou privatizaci. Tato metoda by měla být oceněna spíše kvůli jejím politickým zásluhám, neboť tak vyvolala všeobecnou podporu obyvatelstva pro reformní opatření, i když z ekonomického hlediska výsledkem nemělo být a není zavedení jasně vymezených vlastnických práv. Co se skutečně stalo, byl převod podniků z přímé kontroly státu pod kontrolu obchodních banek. To ovšem není totožné s privatizací, neboť stát má většinu podílů těchto banek ve své kontrole. Navíc je povážlivé množství podílů dosud pod správou Fondu národního majetku, jehož vlastníkem je stát. V některých případech je to příčinou problémů při prodávání podílů, nicméně se zdá, že důvody spočívají spíše v přání vlády, tyto podniky vzhledem k jejich hospodářské důležitosti udržet co možná nejdéle. Státní vlastnictví via obchodní banky zde není kritizováno, protože tak nebylo dosaženo původního cíle, ale spíše kvůli tomu, že vládě chybí na jedné straně jakákoli strategie vzhledem k státnímu vlastnictví, na druhé straně je třeba kritizovat diskrepanci mezi rétorikou a jednáním

státu. V poslední době lze registrovat signály, naznačující přesun v roli vlády coby vlastníka: od role pasivního diváka přechází vláda k aktivnějšímu využívání svých vlastnických práv.